

Sygn.akt III AUa 581/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 września 2014 r. w B.

sprawy z odwołania C. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy C. T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 lutego 2014 r. sygn. akt V U 1248/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 581/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. Decyzją z dnia 28 maja 2013 r., na podstawie art. 27 i 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił C. T. prawa do emerytury. Zdaniem organu rentowego, C. T. nie spełnił wymogu 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, o którym mowa w art. 28 ww. ustawy, ani wymogu 25 lat takich okresów, przewidzianego w art. 27 ww. ustawy. Organ rentowy uznał natomiast za udowodnione 18 lat, 6 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Do okresu ubezpieczeniowego nie zaliczył okresów: od dnia 1 października 1980 r. do dnia 18 września 1981 r. (11 miesięcy i 18 dni), z powodu braku świadectwa pracy z zakładu pracy zatrudniającego wnioskodawcę na budowie eksportowej, oraz okresu od dnia 7 listopada 1982 r. do dnia 17 listopada 1982 r. (11 dni) jako okresu urlopu wypoczynkowego udzielonego po powrocie z budowy eksportowej, nie podlegającego zaliczeniu do okresów składkowych i nieskładkowych, mających wpływ na prawo i wysokość do emerytury.

W odwołaniu od powyższej decyzji C. T. wniósł o jej zmianę, poprzez zaliczenie okresów: nauki w zasadniczej szkole zawodowej od dnia 1 września 1962 r. do dnia 24 czerwca 1965 r. (2 lata, 9 miesięcy i 24 dni);pracy w (...) od dnia 20 października 1966 r. do dnia 3 listopada 1966 r. (14 dni);pracy na budowie eksportowej od dnia 1 października 1980 r. do dnia 18 września 1981 r.(11 miesięcy i 18 dni);pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. od dnia 8 września 1986 r. do dnia 12 września 1986 r. (4 dni). W toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji

odwołujący podniósł, że nie zaliczono mu, obok okresu nauki w (...) Szkole Zawodowej w B. - S. w latach 1962 - 1965, także okresów: od dnia 20 października 1966 r. do dnia 3 listopada 1966 r., od dnia 29 sierpnia 1975 r. do dnia 18 października 1975 r., od dnia 4 października 1979 r. do dnia 30 września 1980 r., od dnia 8 września 1986 r. do dnia 12 września 1986 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko wyrażone w decyzji. Dodał, że okres nauki w (...) Szkole Zawodowej w B. - S. (od dnia 1 września 1962 r. do dnia 24 czerwca 1965 r.) nie został zaliczony w myśl przepisów art. 6 i 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast okresy pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym i Przedsiębiorstwie (...) zostały zaliczone.

Sąd Okręgowy w Białymstoku, wyrokiem z dnia 7 lutego 2014 r. oddalił odwołanie i ustalił, że C. T. (urodzony w dniu (...)) w dacie składania wniosku o emeryturę miał ukończone 65 lat i udowodnił 18 lat, 6 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd Okręgowy ustalił, że odwołujący pracował w okresie od dnia 20 października 1966 r. do dnia 3 listopada 1966 r. w Przedsiębiorstwie (...), od dnia 30 listopada 1977 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w W., w okresie od dnia 11 października 1979 r. do dnia 30 września 1980 r. (...) Przedsiębiorstwie (...), w okresie od dnia 1 października 1984 r. do dnia 31 października 1984 r. w prywatnym zakładzie ślusarskim oraz w okresie od dnia 8 września 1986 r. do dnia 12 września 1986 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B..

Sąd Okręgowy ustalił też, że odwołujący świadczył pracę na budowie eksportowej w Austrii i z tego tytułu w 1982 r. wykorzystał 8 dni urlopu wypoczynkowego za 1982 r. Stwierdził również, iż po ponownym wyjazd do pracy za granicą obejmował okres od dnia 12 lipca do dnia 17 listopada 1982 r.

Po analizie poszczególnych okresów zatrudnienia zaliczonymi przez organ rentowy do okresu ubezpieczenia, stwierdził, iż sporne było zaliczenie do okresów składkowych i nieskładkowych odwołującego faktycznie dwu okresów: nauki w zasadniczej szkole zawodowej oraz pracy na budowie eksportowej - od dnia 1 października 1980 r. do dnia 18 listopada 1981 r. oraz od dnia 9 listopada 1982 r. do dnia 17 listopada 1982 r.

Zdaniem Sądu Okręgowego, do okresu ubezpieczenia należało zaliczyć okres pracy na budowie eksportowej. W ocenie tego Sądu, dokumenty zawarte w aktach osobowych odwołującego (w tym świadectwo pracy i umowa o pracę na budowie eksportowej) potwierdzają, iż odwołujący w okresie od dnia 1 października 1980 r. do dnia 18 września 1981 r., a po okresie urlopu bezpłatnego, ponownie od dnia 12 lipca 1982 r. do dnia 6 listopada 1982 r., faktycznie wykonywał pracę na budowie eksportowej w A.. Wobec tego, w ocenie Sądu Okręgowego zaliczeniu do okresu ubezpieczenia podlegał okres od dnia 1 października 1980 r. do dnia 18 września 1981 r., a więc 11 miesięcy i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd Okręgowy uznał, że nie podlega zaliczeniu okres urlopu wypoczynkowego wykorzystanego po okresie pracy na budowie eksportowej, co uzasadnił tym, że stosunek pracy za granicą został zakończony z momentem powrotu do kraju. Na potwierdzenie swojego stanowiska przywołał pogląd Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wyrażonego w sprawie III AUa 839/13.

Ponadto, w ocenie Sądu Okręgowego, okres nauki w zasadniczej szkole zawodowej w okresie od dnia 1 września 1962 r. do dnia 24 czerwca 1965 r. nie jest ani okresem składkowym, w rozumieniu art. 6, ani okresem nieskładkowym, w rozumieniu art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zwana dalej: ustawa emerytalna). Sąd ten wskazał, że art. 6 ust 2 pkt 3 ustawy emerytalnej przewiduje uznanie za okres składkowy okresu zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r. Wskazał, że do tych przepisów należy, obowiązująca w latach nauki odwołującego w zasadniczej szkole zawodowej, ustawa z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. Sąd Okręgowy odwołał się do art. 1, art. 2, art. 3 ust. 1, art. 6 ust. 1 i art. 9 ust. 1 tej ustawy, art. 4 ust. 2 pkt 1 i 2, art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, art. 7 ust. 2 ustawy z dnia

23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz art. 11 i 12 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania i stwierdził, że wskazane przepisy wyraźnie różnicują naukę w zasadniczej szkole zawodowej (połączoną z praktyczną nauką zawodu), po której następował wstępny staż pracy (taki staż odwołujący odbył i został zaliczony mu jako okres składkowy), od zatrudnienia młodocianych w rozumieniu ustawy z 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy. Wobec tego Sąd Okręgowy przyjął, że nauka w zasadniczej szkole zawodowej nie mieściła się w pojęciu zatrudnienia w celu umowy o naukę zawodu, o przyuczenie do określonej pracy lub o odbycie wstępnego stażu pracy (z ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin), ani uczęszczania do szkół przysposobienia zawodowego czy wykonywania pracy w zakładach pracy w związku z nauką zawodu (z dekretu z 25 czerwca 1954 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin). Wskazał, że rozróżnienie sposobu pobierania nauki (w szkole albo w ramach umowy o pracę), a także nieobejmowanie ówczesnymi przepisami emerytalnymi okresu nauki szkolnej jako okresu zatrudnienia wskazuje, zdaniem tego Sądu, że nauka w zasadniczej szkole zawodowej, z praktyczną nauką zawodu, tak, jak w przypadku odwołującego, nie jest okresem zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r. w rozumieniu art. 6 ust 2 pkt 3 obowiązującej ustawy emerytalnej.

W konsekwencji uznał, że okres nauki od dnia 1 września 1962 r. do dnia 24 czerwca 1965 r. nie mógł zostać doliczony odwołującemu jako okres równorzędny z okresem składkowym. Wskazał, że oceny takiej nie zmienia okoliczność, iż odwołujący pracował przez trzy dni w tygodniu w zakładzie pracy, przy którym funkcjonowała zasadnicza szkoła zawodowa, ani że otrzymywał za pracę wynagrodzenie. Powyższe stanowisko poparł poglądem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 12 stycznia 2000 r. (II UKN 294/99, OSNP 2001/9/322, PiZS 2000/7-8/50).

Wobec powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego, do okresu zatrudnienia podlegał zaliczeniu tylko wstępny staż pracy, ale ten okres został już uwzględniony do okresu ubezpieczenia przez organ rentowy).

Końcowo, Sąd Okręgowy stwierdził, iż nawet po zaliczeniu okresu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na budowie eksportowej w Austrii (11 miesięcy i 18 dni) do okresu uznanego przez organ rentowy za udowodniony (18 lat, 6 miesięcy i 21 dni), odwołujący nie spełnił wymogu 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, uprawniających do uzyskania prawa do emerytury. Z tych względów uznał, że decyzja organu rentowego odmawiająca C. T. prawa do emerytury jest prawidłowa, a odwołanie od niej podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł wnioskodawca, zaskarżając wyrok w całości. Apelujący zarzucił:

I. naruszenie prawa materialnego:

- art. 27 i 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.), poprzez ich błędną wykładnię, a tym samym uznanie, iż w okresie od dnia 1 września 1962 r. do dnia 24 czerwca 1965 r., tj. w okresie praktycznej nauki zawodu w (...) Szkole Zawodowej w B. - S. do odwołującego stosuje się przepisy dotyczące młodocianych i niezastosowanie przepisów uchwały nr 448 Prezydium Rządu z dnia 23 czerwca 1951 r. w sprawie ustroju szkolnictwa zawodowego (Monitor Polski Nr A-59, poz. 776),
- art. 6 i 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędne uznanie, iż okres pobierania nauki w szkole zawodowej nie stanowi okresu składkowego ani okresu nieskładkowego.

II. Naruszenie prawa procesowego:

- poprzez naruszenie art. 233 k.p.c. w związku z art. 328 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszerechny i sprzeczny z całościem zebranego materiału dowodowego oraz niewskazanie przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej niektórym dowodom, w tym zeznaniom świadków.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Apelacyjny przyjmuje za podstawę swego orzeczenia stan faktyczny ustalony przez Sąd Okręgowy, którego apelacja skutecznie nie podważyła.

Z okoliczności sprawy wynika, że istota sporu sprowadza się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy okres praktycznej nauki zawodu w (...) Szkole Zawodowej można zaliczyć wnioskodawcy do stażu pracy uprawniającego do uzyskania świadczeń emerytalnych.

Oceniając stan faktyczny niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy dokonał właściwych ustaleń faktycznych w sprawie i przeprowadził właściwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zgodnie z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego (art. 233 § 1 k.p.c.).

W tym względzie Sąd Okręgowy prawidłowo zauważył, iż organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do okresu ubezpieczenia okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) (od dnia 20 października 1966 r. do dnia 3 listopada 1966 r.), w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (od dnia 29 sierpnia 1975 r. do dnia 18 października 1975 r.), w prywatnym zakładzie ślusarskim (od dnia 1 października 1984 r. do dnia 31 października 1984 r.) oraz w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. (od dnia 8 września 1986 r. do dnia 12 września 1986 r.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy właściwie ocenił materiał dowodowy niniejszej sprawy i zaliczył wnioskodawcy do okresu ubezpieczenia okres wykonywania pracy na budowie eksportowej w Austrii, tj. od dnia 1 października 1980 r. do dnia 18 września 1981 r. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, w postaci akt osobowych wnioskodawcy (w tym w szczególności świadectwa pracy, wystawionego przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w K. oraz umowa o pracę na budowie zagranicznej), uzupełniony o zeznania świadka A. K. i świadka M. S., potwierdza, iż w okresie tym wnioskodawca faktycznie wykonywał pracę za granicą na skutek skierowania przez pracodawcę. Dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego wskazany okres świadczenia podlegał zaliczeniu do okresu uprawniającego wnioskodawcę do świadczeń emerytalnych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo również uznał, iż okres urlopu wypoczynkowego, tj. od dnia 7 listopada 1982 r. do dnia 17 listopada 1982 r. nie podlegał uwzględnieniu przy ocenie uprawnień emerytalnych.

Podkreślić należy, że okresy składkowe i nieskładkowe określone są w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm., zwana dalej: ustawa emerytalna). Szczegółowe zasady dotyczące pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem określone zostały w przepisach Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (Dz. U. 1974 nr 51 poz. 330 ze zm., zwane dalej: rozporządzenie), wydanego na podstawie art. 298 k.p. (obecnie uchylonego), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 1975 r. a uchylone zostało z dniem 2 czerwca 1998 r.

Zgodnie z treścią § 3 ust. 1 i 4 tego rozporządzenia, okres zatrudnienia za granicą (dokładnie rzecz biorąc urlop bezpłatny udzielony w macierzystym zakładzie pracy), a także przypadający bezpośrednio po nim okres zwolnień od pracy podlega wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, jeżeli pracownik podejmie zatrudnienie w macierzystym zakładzie pracy w terminie 14 dni od zakończenia pracy za granicą lub bezzwłocznie po ustaniu przyczyn niemożności podjęcia pracy, tj. z powodu choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną lub z innych ważnych przyczyn niezależnych od pracownika. Ponadto w myśl § 12 ust. 1 rozporządzenia, pracownikowi

skierowanemu do pracy za granicą na okres co najmniej 12 miesięcy należy udzielić urlopu wypoczynkowego w czasie pobytu za granicą w tym roku kalendarzowym, w którym pracownik nabywa prawo do urlopu. Na wniosek pracownika urlop ten powinien być udzielony bezpośrednio po zakończeniu pracy za granicą lub bezpośrednio po jego powrocie z zagranicy. W myśl ust. 5 tego przepisu, za czas urlopu wypoczynkowego pracownikowi przysługuje wynagrodzenie, jakie by otrzymywał, gdyby w tym czasie pracował (wynagrodzenie złotowe i wynagrodzenie walutowe przysługujące w czasie zatrudniania za granicą). Rozporządzenie nie stanowi podstawy do ustalenia, że okres ten jest okresem nieskładkowym.

Wyżej wskazany okres urlopu wypoczynkowego, udzielonego zgodnie z przepisami rozporządzenia, nie został wymieniony przez ustawodawcę jako składkowy w art. 6, czy też jako nieskładkowy w art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Dlatego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, tylko okresy zatrudnienia na budowie eksportowej mogły być uznane jako składkowe. Okresów tych nie można bowiem wydłużyć o okresy niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, do którego pracownik nabył prawo z tytułu pracy eksportowej, jak i z tytułu różnic w czasie pracy.

Reasumując, podzielając stanowisko Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, wyrażone w wyroku z dnia 3 lutego 2011 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 5/11, wskazać należy, że okresy, tak z tytułu niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, do którego wnioskodawca nabył prawo w czasie pracy za granicą, jak również z tytułu różnic w czasie pracy, nie powodowały, co w sprawie ma istotne znaczenie, przedłużenia zawartej na ściśle określonych czas, umowy o pracę na eksporcie. Skutkowały jedynie, odpowiednio do wymiaru nie udzielonego czasu wolnego od pracy oraz liczby dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, przedłużeniem urlopu bezpłatnego w macierzystym zakładzie pracy. Tego typu urlop nie został wymieniony w katalogu sytuacji, które ustawodawca zakwalifikował w ustawie z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do okresu składkowego ani w art. 6 ust. 2 ani nawet do nieskładkowego w art. 7.

Analiza materiału dowodowego niniejszej sprawy pozwala poczynić kolejny wniosek. Sąd Okręgowy dokonał właściwej oceny w zakresie braku możliwości zaliczenia okresu nauki wnioskodawcy w (...) Szkole Zawodowej przy ustalaniu stażu pracy warunkującego prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Podkreślić należy, że przepisy art. 6 i 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie przewidują możliwości uwzględnienia okresu edukacji na poziomie uzyskiwania podstawowych kwalifikacji zawodowych, a więc okresu nauki w szkole zawodowej, technikum czy liceum, nawet jeśli program nauki przewidywał także naukę zawodu, np. w warsztatach szkolnych. Stosownie do art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy emerytalnej podlegają zaliczeniu jako okresy składkowe jedynie okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r., ponieważ w tym czasie osoby te były objęte obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Zatem, jeżeli młodociany odbywał praktyczną naukę zawodu w zakładzie pracy, na podstawie umowy zawartej między nim a zakładem pracy, okres praktycznej nauki zawodu podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty oraz przy ustalaniu wysokości tych świadczeń.

Zasady zatrudniania młodocianych w celu nauki zawodu były uregulowane w przepisach ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958 r. Nr 45, poz. 226 z późn. zm.). Zgodnie z art. 1 w zw. z art. 2 ww. ustawy dopuszczalne było zatrudnianie młodocianych, którzy ukończyli 15-ty rok życia. Młodociani mogli być zatrudniani przez zakłady pracy tylko w celu m.in. nauki zawodu (art. 3 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy). Zgodnie zaś z art. 9 ust. 1 ww. ustawy, zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, był obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego. I ten okres nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy były okresami zatrudnienia (art. 10 ww. ustawy).

Podkreślić należy, że stosunek zatrudnienia obejmował tylko młodocianych przyjętych do pracy w celu nauki zawodu, obowiązanych do doksztalcania się w szkole, nie zaś tych, którzy pobierali naukę bez zatrudnienia się. Powołana przez

skarżącego Uchwała Nr 448 Prezydium Rządu z dnia 23 czerwca 1951 r. w sprawie ustroju szkolnictwa zawodowego w punkcie IV wyraźnie wskazuje, że praktyczna nauka zawodu dla uczniów szkół przysposobienia zawodowego i zasadniczych szkół zawodowych odbywa się w warsztatach i pracowniach szkolnych albo w zakładach pracy, a w przypadku, gdy praktyczna nauka zawodu odbywa się w zakładach pracy, jest ona organizowana i prowadzona na podstawie „umowy o praktyczną naukę zawodu” zawartej pomiędzy szkołą i zakładem pracy. Uchwała ta nie wskazuje natomiast, że praktyczna nauka zawodu skutkuje nawiązaniem stosunku pracy pomiędzy uczniem a zakładem pracy, w którym odbywają się zajęcia praktyczne. W konsekwencji uznać należy, że uczniowie, realizujący praktyczną naukę zawodu w takich szkołach, jak zasadnicze szkoły zawodowe, w których praktyczna nauka zawodu, gdy odbywała się poza warsztatami szkolnymi, w zakładach pracy, organizowana była na podstawie umowy zawartej między szkołą a zakładem pracy, nie byli pracownikami tych zakładów. Należy zauważyć, iż podobnie kwestia tę regulowała uchwała Rady Ministrów z 26 września 1958 r. w sprawie zatrudniania młodocianych przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (M.P z 17 10.1958 nr 78 poz. 453).§ 2 te same uchwały również zobowiązywał zakład pracy zatrudniający młodocianego o zawarcia z nim umowy na piśmie, w której musiał obligatoryjnie zawrzeć takie elementy jak : rodzaj nauki zawodu , zakres przyuczania do określonej pracy, czas trwania nauki, wysokość wynagrodzenia, zasadnicze prawa i obowiązki młodocianego (§2 ust.3 rozporządzenia) .

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wnioskodawca nie udowodnił w przekonujący sposób, że w okresie od dnia 1 września 1962 r. do dnia 24 czerwca 1965 r. był zatrudniony jako uczeń praktycznej nauki zawodu w (...) Zakładach (...) w S.. Z akt osobowych wnioskodawcy nie wynika, aby wnioskodawca w tym czasie zawarł z tym zakładem pracy umowę o naukę zawodu. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdza natomiast, iż umowę o pracę z tym pracodawcą wnioskodawca zawarł w celu odbycia wstępnego stażu pracy na okres od dnia 1 lipca 1965 r. do dnia 15 grudnia 1965 r., która to umowa z dniem 1 lutego 1966 r. została zmieniona na czas nieokreślony (pismo z dnia 1 lutego 1966 r. - akta osobowe). Uprawniony jest wniosek , iż skoro zachowała się umowa o wstępny staż z 1 lipca 1965 r., to byłoby rzeczą dziwną, iż nie zachowałyby się umowa o praktyczną naukę zawodu ja poprzedzająca, ani w aktach osobowych ani u wnioskodawcy.

Dlatego też, zdaniem Sądu Apelacyjnego, samo zaświadczenie szkoły stwierdzające okres trwania nauki w szkole zawodowej oraz fakt odbycia praktyk zawodowych są niewystarczające do uznania, iż wnioskodawcę i (...) Zakłady (...) w S. łączył stosunek pracy w okresie pobierania przez wnioskodawcę praktycznej nauki zawodu, gdyż fakt zatrudnienia może potwierdzić jedynie pracodawca.

W tej mierze, w ocenie Sądu Apelacyjnego, za niewystarczające uznać należy również zeznania świadka A. K.. Świadek wprawdzie potwierdził, że uczył się z wnioskodawcą w szkole zawodowej oraz że zajęcia odbywały się na terenie zakładu pracy w wymiarze trzech dni zajęć praktycznych i trzech dni nauki teoretycznej. Trzeba przy tym zauważyć, iż świadek uczył się z wnioskodawcą tylko przez około pół roku (k.50). Świadek ten w istocie nie potwierdził, iż sam miał podpisaną umowę z zakładem pracy, w którym odbywał zajęcia praktyczne. Nie wskazał też, że okres jego nauki w szkole zawodowej został zaliczony mu do stażu pracy przez organ rentowy jako pracownika młodocianego. Zawarcia i istnienia takiej umowy nie potwierdza też zeznania siostry wnioskodawcy L. W. (k.50), która w 1962r. była jeszcze osobą małoletnią i trudno przyjąć, iż miała ona rozeznanie w sprawach brata co do tego czy posiadał on umowę o naukę zawodu. Wątpliwym jest przy tym nawet, o której umowie świadek zeznaje w sytuacji, gdy miał on rzeczywiście zawartą umowę o staż wstępny z tym samym pracodawcą w 1965r. po ukończeniu szkoły. Znamienne jest też , iż świadek w swoich zeznaniach mówi o chodzeniu brata na warsztaty szkolne 3 razy w tygodniu – co nie wskazuje raczej na realizację umowy o naukę zawodu lecz na zajęcia praktyczne w wnioskodawcy w tym Zakładzie, w związku z nauką w szkole.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, okres zajęć praktycznych wykonywanych przez wnioskodawcę w (...) Zakładach (...) w S. nie może być uwzględniony przy ustaleniu okresu uprawniającego do emerytury.

Ponieważ odwołujący nie udowodnił okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 lub 28 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zarzuty apelacji należy uznać za chybione.

Na marginesie można przyznać słuszność skarżącemu co do zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w kontekście niepodania przyczyn odmówienia wiarygodności i mocy dowodowej niektórym dowodom, w tym zeznaniom świadków. Jednakże ta okoliczność nie miała wpływu na merytoryczne rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie. W zakresie wad uzasadnienia trzeba zresztą pamiętać, iż wady te z reguły nie mają wpływu na treść wyroku, gdyż uzasadnienie sporządzane jest po jego wydaniu (por. wyroki z dnia 1 lipca 1998 r., I PKN 220/98, OSNAPiUS 1999 nr 15, poz. 482; z dnia 9 lipca 1998 r., I PKN 234/98, OSNAPiUS 1999 nr 15, poz. 487; z dnia 7 kwietnia 1999 r., I PKN 653/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 427 oraz z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNP 2003 nr 15, poz. 352). Aby zatem zarzut obrazy art. 328 §2 k.p.c. uznać za skuteczny, koniecznym jest - wykazanie, iż wady uzasadnienia są tak istotne, że uniemożliwiają całkowicie dokonanie oceny prawidłowości zapadłego wyroku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.